

Diputació
Barcelona

Àrea de Cultura

Xarxa de Biblioteques Municipals

SC+

Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet

Pla municipal del servei bibliotecari 2011–2015

**Santa Coloma
de Gramenet**

juliol de 2010

SUMARI

PRESENTACIÓ	3
CONTEXT	5
1. Marc local: Santa Coloma de Gramenet i el servei de biblioteca pública	
2. Marc conceptual: el servei de biblioteca pública a les ciutats	
DIAGNOSI	20
3. El servei de biblioteca de Santa Coloma de Gramenet respecte al d'altres ciutats	
4. Anàlisi de la xarxa territorial d'equipaments	
5. Diagnosi del servei i dels recursos a nivell de ciutat	
PROPOSTA D'ACTUACIÓ	32
6. Organització i gestió dels serveis	
7. Pla estratègic de la Biblioteca de Santa Coloma de Gramenet	
8. Proposta d'actuació en infraestructures	
9. Valoració econòmica	

PRESENTACIÓ

L'aposta de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet per les biblioteques en els darrers quinze anys ha permès a la ciutat experimentar un gran salt, quantitatiu i qualitatiu, en la seva oferta de servei bibliotecari. La inauguració l'any 1995 de la Biblioteca Central, una de les primeres biblioteques potents de la seva tipologia a la província, donava el tret de sortida a la modernització del servei i la configuració de la futura xarxa bibliotecària local. L'any 2001 va obrir les portes la Biblioteca Can Peixauet, que apropa el servei al districte V (el més poblat de la ciutat) i de la qual cal destacar la seva relació i treball amb les entitats del seu entorn més immediat. Finalment aquest mateix 2010 la Biblioteca Singuerlín ha reobert les seves portes en un nou equipament i amb uns recursos que suposen una altra gran millora i que solventa el dèficit que tenia el districte, que disposava d'una biblioteca que havia quedat petita per a cobrir les necessitats dels seus ciutadans.

L'accés a la informació, a la formació i al lleure és un vehicle de democratització i de socialització que estén la cultura al conjunt de tots els ciutadans i ciutadanes. Partint d'aquest convenciment, el govern municipal dóna un pas més amb l'elaboració d'aquest pla que té per objectiu marcar les línies d'actuació en matèria bibliotecària per als propers anys.

Un dels grans valors del *Pla municipal del servei bibliotecari 2011–2015* ha estat la participació. El projecte de la seva elaboració, liderat per l'Ajuntament de Santa Coloma i la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, ha comptat amb la implicació de totes les persones que treballen en l'àmbit de Biblioteques de la ciutat i de les aportacions d'usuaris de les biblioteques generant una il·lusió i un sentit de pertinença en un projecte de ciutat que supera de lluny el treball individual de cada una de les persones que hi ha intervingut. L'altre gran valor del Pla és el seu incís en els elements de gestió del servei i d'organització interna del servei, anant més enllà de les necessitats en matèria d'infraestructures.

El document s'estructura en tres parts. En un primer apartat es presenta la contextualització que incorpora el marc local amb una aproximació a la realitat sociodemogràfica de Santa Coloma i del seu servei de biblioteca pública, i el marc conceptual sobre el servei de biblioteca pública a les ciutats. En el segon apartat es fa una diagnosi de la situació actual de servei bibliotecari a partir de la comparació d'indicadors amb d'altres municipis similars, l'anàlisi estratègic i l'anàlisi de xarxa territorial. Finalment en el tercer apartat es presenta la proposta d'actuació que incorpora les accions a portar a terme per a la millora del model de gestió i en infraestructures.

Un cop finalitzat el període que abarca el Pla, caldrà procedir a valorar la materialització de les propostes d'actuació incloses en el present document i iniciar el procés que permeti elaborar un nou pla que marqui les directrius de les accions a realitzar entre els anys 2016 i 2020.

CONTEXT

1. Marc local: Santa Coloma de Gramenet i el servei de biblioteca pública

1.1. Santa Coloma de Gramenet: aproximació demogràfica, urbanística i sociocultural ¹

Santa Coloma de Gramenet és un municipi ubicat a la comarca del Barcelonès Nord, limitant amb tres de les cinc ciutats que la conformen – Barcelona, Badalona i Sant Adrià de Besòs -, i amb una superfície de 6,57 km². La població de 124.021 habitants, amb una densitat de 18.876,86 hab/km² es distribueix territorialment en sis districtes i deu barris.

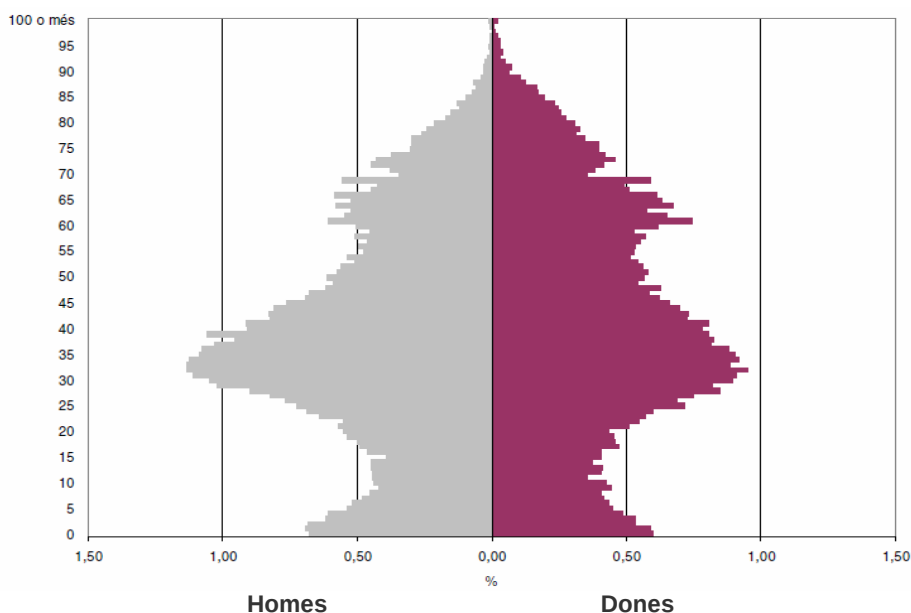
Població

Les xifres de població de Santa Coloma reflecteixen la tendència apuntada des de l'any 2001 de lleuger increment de la població, fins assolir els 124.201 habitants, a data d'1 de gener de 2010 segons les dades del padró municipal d'habitants.

La població de Santa Coloma de Gramenet presenta una estructura caracteritzada per un perfil encara relativament jove, si bé amb tendència cap a un cert envelliment.

La població més gran de 65 anys, i fins i tot la més gran de 85 anys, tendeix a guanyar presència, amb un pes superior en el cas de les dones. Ara bé, la dinàmica general d'aquests indicadors amaga actualment notables contrastos en els barris, fruit de nou de la incidència desigual de la nova migració.

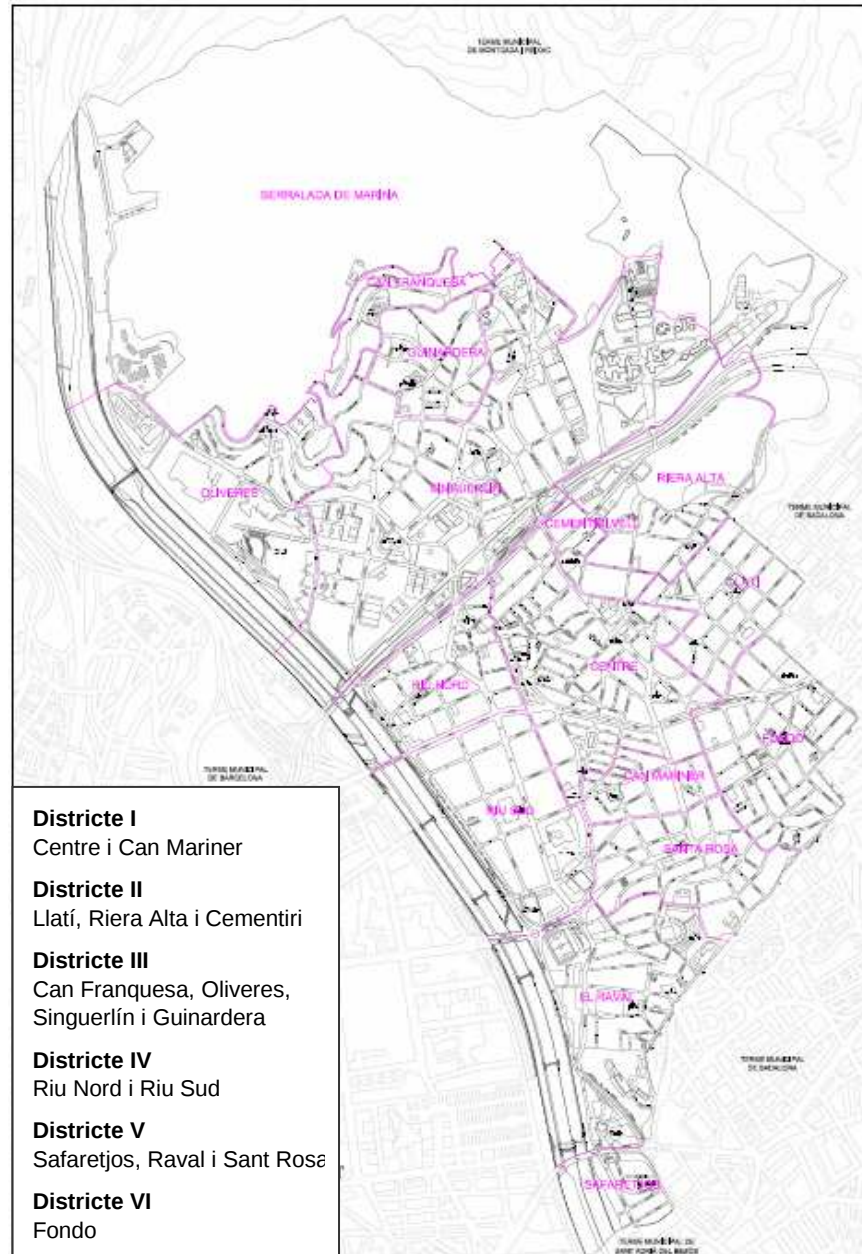
Piràmide de població per sexe i edat (01.01.2010)

¹ Les dades de població de l'apartat s'han extret del padró municipal d'habitants a data d'1 de gener de 2010.

Descripció urbana i distribució de la població en el territori

Santa Coloma de Gramenet s'organitza territorialment en sis districtes i deu barris:

L'estructura municipal, herència de la història urbanística de la ciutat i dels condicionaments físics, determina que es puguin diferenciar diversos tipus de barris, si es té en compte les dades:

- a) D'una banda, els que formen la part central del municipi, amb un caràcter marcadament residencial i amb un dèficit important de zones verdes, i també amb dificultats per encabir nous equipaments. Són barris com ara Can Mariner, Santa Rosa, el Llatí i el Fondo, els quals precisament són els barris amb una major densitat de població.

- b)** D'altra banda, altres barris, amb una situació perifèrica, que disposen de sòl no urbà al seu entorn més immediat, tot i que difícilment utilitzable (la Guinardera, Can Franquesa i les Oliveres).
- c)** En tercer lloc, l'àrea central ha anat reforçant el seu paper aglutinador, amb una presència d'equipaments i serveis importants (encara que sovint poc consumidors de sòl), bé que les zones verdes continuen sent escasses.

En conjunt, però és òbvia la situació d'elevada densitat d'ús del sòl, que demana encara mesures d'esponjament a la pràctica totalitat dels barris.

Població per sexe i districtes (01.01.2010)

Districte	Sexe		Total
	Homes	Dones	
I	11.378	11.558	22.936
II	8.147	7.851	15.998
III	9.900	9.738	19.638
IV	11.292	11.496	22.788
V	12.932	11.678	24.610
VI	9.660	8.391	18.051
Total	63.309	60.712	124.021

A grans trets, tenint en compte aquesta distribució demogràfica, es pot diferenciar el municipi en dues parts, la central, amb unes densitats més elevades, i la part nord, amb nivells més baixos, fruit d'una tipologia d'habitatge més dispers i amb més superfície de sòl no urbà. L'orografia, amb pendents més elevades, i la història urbanística de la part nord, afavoreixen unes densitats més baixes.

Densitat de la població (sòl urbà) per districtes (01.01.2010)

Districte	Població	Superfície (ha)	% superfície total	Habitants / ha
I	22.936	54	13,70	425
II	15.998	38	9,75	421
III	19.638	155	39,54	127
IV	22.788	52	13,21	438
V	24.610	65	16,49	379
VI	18.051	29	7,31	622
Total	124.021	391	100	317

Pel que fa a l'estructura de les llars, la composició més freqüent està entre les dues i les tres persones (la composició mitjana se situa en 2,80). Tanmateix, és rellevant l'elevat nombre de llars unifamiliars, com també ara cal destacar l'augment que tenen les llars de sis o més membres, respecte d'anys anteriors. La notable proporció de persones que declaren viure soles es fa més remarcable en barris com ara el Riu Nord, Santa Rosa, Fondo o el Raval.

Procedència de la població segons el lloc de naixement

El més remarcable pel que fa a les dades sobre la procedència de la població colomenca, si s'observa segons el lloc de naixement, és el pes destacable que ha assolit en aquests moments la població nascuda fora de l'Estat espanyol (un 24,1% el 2009, és a dir 2,5 punts més que l'any 2007), al costat de la que, encara molt majoritàriament, procedeix de les diferents comunitats autònomes. Els països principals de procedència majoritaris de la població estrangera són la Xina (amb el 18,2% dels estrangers), Marroc (14,2%), Equador (12,7%) i el Pakistan (6,1%).

El contrast de la presència estrangera entre districtes és considerable: el 43,5% de població nascuda a l'estranger al districte VI, enfront del 10,7% al districte III. Les xifres absolutes indiquen que els estrangers registren una concentració creixent als districtes V (8.084) i VI (7.860); mitjana als districtes I (4.860), IV (3.627) i II (3.368); i menor al districte III (2.095). Per tant es detecta una tendència progressiva a la polarització territorial de la població estrangera dins la ciutat.

Població segons les principals nacionalitats 2000-2009 (rànkuing)

País de nacionalitat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2007	2009
Xina	788	1191	2108	2856	3429	4.255	4984	6.222
Marroc	1.946	2402	2959	3462	3896	4.359	4184	4.456
Equador	152	484	1165	2174	2504	2.948	3192	3.133
Paquistán	159	244	480	711	1007	1340	1681	1.860
Bolívia	4	34	107	234	479	748	1441	1.390
Brasil	19	74	114	187	331	655	1222	1.368
Bhangleladesh	267	365	487	635	831	1.096	1176	1.332
India	55	90	196	271	407	586	742	896
Colòmbia	82	242	374	479	582	689	743	813
República Dominicana	43	48	105	181	286	390	639	808
Romania	36	100	187	270	407	516	796	779

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants, 2000-2009 (Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet i IDESCAT).

Nivell d'instrucció

El nivell d'instrucció per als majors de 10 anys revela fins a quin punt les generacions més joves de Santa Coloma de Gramenet han tingut un accés generalitzat a una formació de caràcter bàsic, fet en canvi molt poc present en la gent gran. D'altra banda, encara són baixes les xifres referides als nivells mitjans i superiors del sistema d'ensenyament, tot i que tendeixen a incrementar-se d'una forma lenta però continuada, d'un any per l'altre.

Cal destacar la presència de la UNED a la ciutat, amb un alumne de cada 10 colomencs. Aquest curs s'incorpora la Universitat de Barcelona amb el Campus de l'Alimentació, preveient un fort augment de població escolar en els propers 4 anys.

El Pla d'Acció Cultural de Santa Coloma de Gramenet ²

El pla d'acció cultural neix com un procés de reflexió entorn del fet cultural de Santa Coloma portada a terme entre els anys 2004 i 2006. El procés va tenir com a resultat la confecció d'una diagnosi sobre l'estat de l'oferta, la producció local, la gestió municipal i el consum cultural a Santa Coloma, i va ser elaborada mitjançant la recerca documental, sessions de treball amb representants del sector cultural de la ciutat i la recollida de propostes i impressions dels ciutadans.

A partir d'aquesta diagnosi es van elaborar una sèrie de propostes d'actuació estructurades temàticament en diferents àmbits i eixos d'intervenció. Un d'aquests eixos fa referència directa a les biblioteques i porta per títol "Reforçar la lectura pública com a espai de cultura de proximitat". Aquest té per objectius:

- Aconseguir que una part important de la població vegi en les biblioteques un primer espai d'accés a la cultura.
- Fer de les biblioteques un factor de cohesió social destacat.
- Elevar els nivells de lectura i de coneixement, incrementant la massa lectora.

En les propostes d'actuació es destaca, com a projecte estratègic, la necessitat d'elaborar el "Pla director de biblioteques de Santa Coloma". A més es proposen les següents accions (moltes de les quals ja s'han començat a portar a terme):

- Fer un pla de biblioteques que contempli l'estat actual d'aquests equipaments i les necessitats futures, i que al mateix temps planifiqui les accions a emprendre.
- Garantir la creació urgent de la biblioteca Singuerlín.
- Instal·lar una biblioteca al barri Fondo que completi el mapa bibliotecari de Santa Coloma.
- Incrementar els recursos municipals destinats a les biblioteques per garantir l'actualització permanent dels fons.
- Normalitzar la situació contractual dels auxiliars de biblioteques.
- Reforçar el programa de foment de la lectura tant des de les biblioteques com des d'altres equipaments de la ciutat.
- Reforçar el vincle entre les biblioteques i els altres agents culturals i educatius de la ciutat.
- Establir vincles de cooperació entre les biblioteques públiques i les escolars.

² "Pla d'acció cultural de Santa Coloma de Gramenet" [document no publicat impulsat des de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet en col·laboració amb la Diputació de Barcelona]. 91 p.

1.2. Les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet

Missió i visió ³

La “**Biblioteca de Santa Coloma de Gramenet**” és el terme corporatiu utilitzat per a fer referència a la globalitat d'elements que formen la xarxa local de biblioteques. Les 3 biblioteques que actualment en formen part són equipaments municipals que depenen de la Ponència de Cultura i Joventut de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet i són gestionades en règim de conveni conjuntament amb la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona.

Missió

La Biblioteca de Santa Coloma és un servei públic municipal que ofereix accés a la informació, al coneixement, al lleure i a la cultura a totes les persones, al llarg de la seva vida i sense limitació de creences o d'origen, facilitant en tot moment la relació, la convivència, la cohesió social, el sentiment de pertinença al municipi i el desenvolupament personal a partir d'un ampli ventall de recursos en constant actualització, un tracte cordial i l'aprofitament de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Visió

El nostre paper al municipi serà ser:

- *El pal de paller de la vida cultural de la ciutat, un escenari de reunió, diàleg, opinió, debat i formació a la persona al llarg de tota la seva vida.*
- *Un escenari adreçat al desenvolupament personal i que possibilita la relació amb els altres.*
- *Un agent cabdal en el foment de la cohesió social i el sentiment d'orgull i de pertinença a la ciutat.*
- *Un element principal per a l'adaptació als canvis culturals.*

Els serveis que oferirem:

- *Serveis en línia essent un exponent de la Biblioteca virtual.*
- *Enllaç entre la ciutadania i qualsevol àmbit de l'Administració.*
- *Serveis bibliotecaris més enllà dels nostres equipaments (mercats, metro, hospitals...).*
- *Serveis i activitats a la mida de les persones.*

³ Enunciats elaborats en el marc d'elaboració del present Pla amb la participació del personal de les Biblioteques de Santa Coloma de Gramenet.

Visió (continuació)

Quant a les relacions que establim:

- *Estarem en contacte continu amb els protagonistes de la vida cultural, formativa, social i associativa de la ciutat, del país, del món...*
- *Ens relacionarem, compartirem i col·laborarem amb altres biblioteques i amb altres xarxes.*
- *Disposarem de mecanismes per escoltar, produir, col·laborar i relacionar-nos amb els usuaris/àries.*

Els trets que ens caracteritzen ara i en el futur:

- *Voluntat de servei.*
- *Cordialitat i respecte.*
- *Atenció a la diversitat.*
- *Rapidesa en la resposta.*
- *Capacitat de conversa amb l'entorn.*

Quant als nostres equips i professionals:

- *Es prestarà atenció a les competències, tant pel que fa als àmbits de responsabilitat com pel que fa al desenvolupament professional de cadascú.*
- *Disposarem d'un sistema que ens permetrà reconèixer el valor aportat per les persones al desenvolupament i projecció de la Biblioteca i a la dels seus equips.*
- *Disposarem de mecanismes i escenaris que ens permetin transferir i aprofitar el coneixement dels diferents membres de l'equip.*

Antecedents històrics

A principis dels anys setanta, Santa Coloma només disposava d'una biblioteca, al centre, al costat de la plaça de la Vila. Inaugurada el 1968 amb el nom de Biblioteca Popular Ferran Valls i Taberner era un espai molt petit. El 1974 es va obrir una altra biblioteca al nord de la ciutat, al popular barri de Singuerlín. Aquella antiga "xarxa bibliotecària", del tot insuficient, s'ha anat ampliant i millorant amb els anys.

L'any 1995 es va donar el primer gran pas per a la modernització dels serveis bibliotecaris de la ciutat amb la inauguració de la Biblioteca Central, fruit del trasllat de l'antiga Valls i Taberner. Després es va seguir amb la inauguració l'any 2001 de la biblioteca Can Peixauet i aquest mateix 2010 s'ha inaugurat la nova Biblioteca Singuerlín–Salvador Cabré fruit també del trasllat de l'antiga biblioteca del mateix barri.

Les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet: recursos actuals

Les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet sumen una superfície de 5.233 m² útils, un fons documental de 161.405 documents i una plantilla de 27 treballadors distribuïts entre els seus diferents equipaments.

SANTA COLOMA DE GRAMENET
PLA MUNICIPAL DEL SERVEI BIBLIOTECARI 2011–2015

Biblioteques de Santa Coloma de Gramenet	Superfície útil (m²)	Fons total (documents)	Ordinadors lliure accés	Personal total
Biblioteca Central	2.120	75.070	18	12
Biblioteca Singuerlín – Salvador Cabré	1.748	32.450	33	8
Biblioteca Can Peixauet	1.365	53.885	13	9
Total	5.233	161.405	64	29

Dades de servei i d'ús

Durant l'any 2009 les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet van rebre un total de 362.740 visitants, dels quals 71.606 van fer ús del servei de préstec, enduent-se un total de 224.714 documents prestats, i 44.608 van fer ús del servei d'internet, wi-fi o ofimàtica. Aquestes dades suposen que per cada dia de servei de mitjana les biblioteques van rebre de mitjana 1.304 visites i van prestar 808 documents, unes estadístiques d'ús lleugerament inferiors a les de l'any anterior, degut al tancament durant tot l'any de la biblioteca Singuerlín per al seu trasllat i ampliació. Cal remarcar també que més d'un terç de la població té carnet de biblioteca (44.358 persones).

Biblioteques de Santa Coloma de Gramenet	Visites	Documents prestats	Usos servei de préstec	Usos servei internet, wi-fi i ofimàtica
Biblioteca Central	226.697	137.738	45.605	22.865
Biblioteca Can Peixauet	136.043	86.976	26.001	21.743
Total	362.740	224.714	71.606	44.608

2. Marc conceptual: el servei de biblioteca pública a les ciutats

2.1. Definició del servei de Biblioteca pública

“La biblioteca pública com a centre local d'informació facilita tot tipus de coneixement i d'informació als seus usuaris i els proporciona les condicions bàsiques per a l'aprenentatge, per a la presa de decisions i per a l'assoliment del desenvolupament cultural.”⁴

El punt de partida de la concepció de biblioteca pública, fruit de la nova realitat social i del canvi dels suports i els mitjans tradicionals de transmissió de coneixements, se centra en dos aspectes. D'una banda, en la necessitat de conèixer a fons les demandes de la comunitat per respondre a la diversitat d'interessos que pot tenir per raó d'edats, formació, interessos, etc. De l'altra, en la conveniència d'optimitzar els recursos i, per tant, de centrar-se en aquells serveis que satisfacin més les necessitats dels usuaris, com també d'aprofitar els recursos d'altres institucions, amb convenis cooperatius i xarxes.

La biblioteca pública actua com a mitjancera entre la informació i l'usuari i vetlla per a la constitució, a escala local, de fons i serveis d'informació d'acord amb les necessitats dels ciutadans, que en són els usuaris dels serveis. La biblioteca ha d'intervenir a l'hora de potenciar els avantatges socials de la societat de la informació i mirar de superar el risc de la divisió entre les franges socials amb dificultat d'accedir-hi.

Els poders públics han d'evitar els riscos de marginació d'amplis sectors de la població, intervenint en el procés de distribució de la informació per tal de garantir el dret de tothom a tenir les mateixes oportunitats de desenvolupament personal.

L'any 2001 es publicà la darrera versió de les *Directrius IFLA/UNESCO per al desenvolupament del servei de biblioteques públiques*⁵. D'acord amb aquestes pautes, les biblioteques públiques han de situar-se en els següents grans àmbits d'actuació:

- Accés a la informació
- Suport a la formació
- Foment de la lectura i desenvolupament cultural
- Espai de relació
- Suport al desenvolupament personal
- Serveis per a infants i joves

⁴ Elements de definició de la missió de la biblioteca pública recollits en el *Manifest de la Unesco de la biblioteca pública 1994* (Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1994).

⁵ *Directrius IFLA/UNESCO per al desenvolupament del servei de biblioteques públiques*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2002. 115 p. ISBN 84-86972-14-0.

2.2. Marc legal i normatiu

La *Llei 4/1993, de 18 de març, del Sistema Bibliotecari de Catalunya*⁶ defineix, estructura i organitza el Sistema de Lectura Pública de Catalunya. El text constitueix el marc normatiu fonamental al qual han d'atenir-se les biblioteques públiques, de les quals en defineix les diferents tipologies i la seva estructuració en el territori. Així mateix, la Llei també distribueix les responsabilitats de gestió entre les diferents administracions i regula els serveis de suport que els ajuntaments rebran de la Generalitat de Catalunya o de les diputacions.

A fi de definir i planificar en l'àmbit municipal els equipaments bibliotecaris necessaris a Catalunya disposem dels *Estàndards de biblioteca pública* i el *Mapa de lectura pública de Catalunya*:

- Els *Estàndards de Biblioteca Pública* defineixen, segons el nombre d'habitants i les característiques del municipi, els requeriments en serveis i recursos –espais, fons, personal, hores de servei i equipament– que han d'oferir les biblioteques. La darrera actualització dels estàndards data del 2008 i l'han realitzat de forma conjunta la Diputació de Barcelona i l'Àrea de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya⁷.
- El *Mapa de Lectura Pública de Catalunya* és un instrument previst en l'article 28 de la *Llei 4/1993 del Sistema Bibliotecari de Catalunya*. Aquest, realitzat a partir del cens i dels Estàndards de Biblioteca Pública, estableix les necessitats de la lectura pública de cada municipi. La darrera actualització del Mapa data del 2008⁸ i per a Santa Coloma programa la necessitat d'una xarxa urbana amb un total de cinc biblioteques. Aquest és el nombre orientatiu de biblioteques que hauria de tenir la ciutat i queda supeditat al que estableixi el pla de biblioteques ja que, tal i com el propi Mapa apunta, “el nombre de biblioteques locals de les xarxes urbanes pot variar en funció de la planificació bibliotecària de la ciutat. Aquesta planificació ha d'haver estat aprovada per ple municipal i ha de comptar amb el vist-i-plau del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació”.

Pel que fa a xarxes municipals, la Llei estableix que les ciutats de més de 30.000 habitants han de tenir una biblioteca central urbana que coordini i ofereixi suport i assessorament a la resta de biblioteques i als serveis bibliotecaris mòbils del terme municipal. Així mateix, el document *La biblioteca pública municipal: directrius per a les xarxes urbanes*⁹ ofereix unes pautes per a la planificació i gestió del servei bibliotecari de les ciutats.

⁶ «Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya». DOGC, núm. 1727 (29 de març de 1993), p. 2.217-2.222.

⁷ Nieto, Javier; Vilagrosa, Enric. *Els nous estàndards de biblioteca pública de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació: Diputació de Barcelona, 2008. 22 p. Accessible en línia: <http://www.diba.cat/biblioteques/documentspdf/Estandards_catalla.pdf> [Consulta: 14/01/10].

⁸ *Mapa de lectura pública de Catalunya* [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Subdirecció General de Biblioteques, 2008. 300 p. <<http://www20.gencat.cat/docs/Biblioteques/Tematic/Documents/Arxiu/mapa.pdf>> [Consulta: 15/01/10].

⁹ *La Biblioteca pública municipal: Directrius per a les xarxes urbanes*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2009. 66 p. (Documents de treball. Recursos culturals ; 11). ISBN: 978-84-9803-351-9. Accessible en línia: <http://www.diba.cat/biblioteques/documentspdf/directrius_xarxes.pdf> [Consulta: 18/01/10].

La biblioteca pública, a la província de Barcelona, és un projecte compartit entre els ajuntaments que en tenen la competència, i la Diputació de Barcelona que actua com a prestadora d'ajuts i serveis, afavoreix la cooperació i facilita el seu treball en xarxa. Tenint en compte aquest marc competencial s'estableixen uns convenis entre els ajuntaments i la Diputació per l'establiment de biblioteques, on es contempla la distribució de responsabilitats envers el desenvolupament del servei. Per garantir la plena capacitat dels diferents equipaments que formen les Biblioteques de Santa Coloma és del tot necessària la coordinació i la gestió compartida entre les dues administracions participants.

2.3. El servei bibliotecari a les ciutats: definició i elements de la “Biblioteca pública municipal”

La perspectiva basada en el treball en xarxa i en una major diferenciació de funcions dels diferents elements bibliotecaris ens porta al concepte de **“biblioteca pública municipal”** entès en tant que servei bibliotecari, independentment del nombre d'equipaments i dels elements necessaris per a garantir-lo. Aquests equipaments i elements són un mitjà per a oferir servei però no una finalitat en si mateixos: el treball aïllat d'una biblioteca difícilment podrà donar resposta a totes les demandes dels seus usuaris si no és mitjançant la cooperació, optimització i distribució de recursos i serveis emmarcats en un sistema global de ciutat que al seu torn permeti l'adaptació i especialització a la realitat local més immediata de cadascun dels seus elements.

La **Biblioteca pública municipal**¹⁰ és constitueix per:

- Una missió única i compartida.
- Un catàleg únic de serveis bibliotecaris de ciutat, oferts en línia a través del web de la biblioteca i de forma presencial mitjançant els equipaments.
- Una xarxa de biblioteques i altres possibles elements amb unes funcions bàsiques comunes i algunes funcions diferenciades, però amb una dependència administrativa comuna.
- Una organització dels seus edificis segons la seva tipologia i amb adaptació a la realitat local més immediata.
- Una política de col·lecció documental única en clau de ciutat.
- Una gestió integral dels recursos (humans i econòmics).
- Una planificació anual compartida.
- Una planificació i gestió conjunta de les activitats de promoció i difusió.
- Una política d'imatge i comunicació comuna.

¹⁰ En alguns documents propers sobre la matèria, s'hi refereixen com a «sistema bibliotecari urbà» o bé «xarxa bibliotecària local».

Els principis que han de regir el model de biblioteca pública municipal són: la cooperació, la complementarietat, l'eficiència, l'equilibri territorial, la proximitat, l'accessibilitat, l'adequació i l'adaptació.

La biblioteca pública municipal es presenta a la ciutadania en una doble dimensió: la física i la virtual. Els serveis presencials s'ofereixen mitjançant la xarxa territorial d'equipaments –formada per la biblioteca central i les biblioteques de proximitat– i els serveis en línia es presten a través del web de la biblioteca pública municipal.

Per a la determinació del nombre, la tipologia i les característiques del nombre de biblioteques que configuren la xarxa local, així com la seva ubicació, es tindrà especialment present la distància per a accedir al servei bibliotecari. Tenint en compte la nostra realitat urbana i de mobilitat, els ciutadans haurien de poder gaudir de servei bibliotecari a una distància màxima de quinze minuts caminant des del seu lloc de residència –aquest fet comporta indirectament que la distància entre dos equipaments de la BPM no hauria de ser inferior als 25 minuts a peu.

L'estructura de la xarxa local no s'ha de concebre com a acabada i inalterable un cop desplecats els elements previstos en la seva planificació inicial. La contínua transformació de les ciutats obliga a una revisió constant de l'estructura per tal de donar resposta als canvis sociodemogràfics i urbanístics que puguin produir-se. Aquests canvis poden significar l'adopció d'accions de correcció que impliquin la creació de nous punts de servei o bé l'ampliació, el trasllat i/o el tancament dels existents.

El treball en xarxa i la pertinença a un únic sistema comporta una diferenciació de les funcions dels diversos elements bibliotecaris. Aquestes funcions afecten els serveis i en conseqüència, les seves necessitats específiques d'equipament i recursos. A continuació s'apunten les funcions que han de tenir els diversos elements bibliotecaris.

La biblioteca central urbana

La biblioteca central urbana és el nucli de la lectura pública del territori i la referent del patrimoni documental i bibliogràfic. La biblioteca central urbana és la capçalera de la xarxa local de biblioteques públiques i ha d'exercir funcions de lideratge, coordinació i suport respecte de la resta de biblioteques de la xarxa local. Té, per tant, dos nivells de funcions: un de servei públic de cara al ciutadà i un altre en clau interna de cara a la resta d'elements de la xarxa.

Per definició, el seu àmbit d'influència s'estén a tot el municipi –inclosa la població flotant–, però a la seva vegada també adquireix el rol de biblioteca de proximitat per a la població resident més pròxima.

Les principals funcions de la biblioteca central són:

- Liderar i coordinar els serveis de la xarxa local en clau ciutat.
- Garantir l'oferta de serveis de ciutat.

- Centralitzar aquelles tasques tècniques i administratives que permetin l'optimització de recursos i l'increment de l'eficiència dels processos (aquestes podran variar depenent la xarxa).
- Gestionar el personal de xarxa i la mobilitat dels recursos humans quan les circumstàncies ho requereixin.
- Centralitzar i coordinar la gestió dels recursos econòmics i materials.
- Dirigir la política d'imatge i de comunicació de la BPM.
- Coordinar la producció, manteniment i actualització dels continguts de la web de la BPM i la seva intranet. Serà la responsable tècnica de la seva edició electrònica.
- Actuar com a node d'accés a altres biblioteques del país.
- I també desenvolupar les funcions pròpies de les biblioteques de proximitat derivades de la prestació de serveis en la seva àrea d'influència més immediata.

Les biblioteques de proximitat

Les biblioteques de proximitat donen servei a una part del municipi més reduïda i localitzada. Aquest fet els permet un grau d'implicació més elevat en la realitat social immediata i la participació de manera activa en el desenvolupament de la seva àrea d'influència mitjançant una atenció més personalitzada i l'adaptació dels seus serveis als interessos i necessitats de la comunitat que serveix. El nombre i les característiques de les biblioteques de proximitat varia en funció de la realitat geogràfica, demogràfica i sociocultural del municipi.

Les seves funcions bàsiques són:

- Ser el primer accés del ciutadà als serveis de lectura pública municipals.
- Donar resposta a les demandes d'informació i de lectura més immediates del ciutadà en el seu entorn més proper.
- Apropar l'administració i els seus serveis a la seva àrea de cobertura.
- Ser un espai de trobada i d'intercanvi de referència en l'àrea geogràfica on s'insereix.

Per tal de portar a terme aquestes funcions és bàsic disposar d'una gran capacitat d'adaptació i de resposta a l'evolució de les necessitats de l'entorn i establir relacions de cooperació amb el teixit associatiu i cultural del territori.

Serveis en línia: el web de la biblioteca pública municipal

El web de la biblioteca pública municipal és la plataforma d'accés en línia als seus serveis, més enllà de l'espai físic dels seus equipaments i en un horari més ampli. El web de la BPM ofereix una oferta única i comuna de serveis i continguts.

Les seves funcions bàsiques són:

- Promoure i donar a conèixer la BPM i els seus fons i serveis tant a usuaris com a no usuaris de la biblioteca física.
- Oferir serveis virtuals les 24 hores del dia.
- Donar accés immediat a la col·lecció digital de la BPM.
- Oferir informació per a tots els perfils d'usuari, sigui quina sigui la seva edat, necessitats o preferències.
- Oferir materials i recursos que facilitin l'alfabetització digital i informacional i l'aprenentatge permanent.
- Organitzar i difondre la informació de caràcter local i/o les especialitzacions temàtiques facilitant-hi l'accés mitjançant la digitalització de documents.
- Reflectir l'activitat de la xarxa territorial d'equipaments.
- Ser una plataforma que promogui el diàleg i l'intercanvi d'opinions.

El web de la BPM no és un element aïllat: ha d'integrar serveis del web municipal i, alhora, els serveis en línia oferts per les xarxes bibliotecàries supramunicipals (accés al catàleg col·lectiu, tràmits en línia, subscripcions electròniques...).

DIAGNOSI

3. El servei de biblioteca pública de Santa Coloma de Gramenet respecte al d'altres ciutats de la província

En aquest primer apartat del diagnòstic es realitza una comparativa de la situació bibliotecària de Santa Coloma de Gramenet respecte a la situació promig extreta a partir de les dades d'altres ciutats de la província de Barcelona amb una població similar¹¹. L'anàlisi es realitza a partir d'una sèrie d'indicadors que permeten fer una valoració de la situació a tres nivells: situació a nivell estructural, situació a nivell d'ús i satisfacció dels serveis i situació a nivell econòmic¹².

Indicadors estructurals	M ² per cada 1.000 hab.	Fons documental per habitant	% de renovació del fons	Punts informàtics d'ús públic per cada 1.000 hab.	Treballadors per cada 1.000 hab.
Santa Coloma de Gramenet	42	1,28	9	0,51	0,23
Promig de ciutats similars	40	1,15	9,4	0,51	0,22

A nivell estructural, Santa Coloma de Gramenet està en una bona situació. La majoria dels seus indicadors estan per sobre al promig de les ciutats tractades. Únicament el percentatge de renovació del fons documental, que permet mesurar l'actualitat i qualitat d'aquest, està per sota de la mitjana, en canvi pel que fa a superfície, fons documental, punts informàtics i treballadors per habitant està en la línia o lleugerament millor respecte al promig de ciutats similars.

Dades de servei i satisfacció	Grau de satisfacció amb els serveis	% de població inscrita	Visites per habitant i any	Préstecs per habitant i any	% de població que fa ús del servei de préstec
Santa Coloma de Gramenet	8,0	37	3,0	1,8	10
Promig de ciutats similars	8,0	35	3,0	1,9	11

Les dades de servei i satisfacció estan relacionades amb l'oferta del servei. En aquest cas Santa Coloma disposa d'unes dades d'ús pròximes al promig de les ciutats tractades, destacant pel seu percentatge superior de població inscrita a les biblioteques. Considerant que les dades comparades són del 2009 i que per tant la Biblioteca Singuerlín-Salvador Cabré encara no estava en servei, és d'esperar que aquest 2010 les dades d'ús s'incrementin

¹¹ Els municipis comparats amb Santa Coloma de Gramenet i dels quals s'obtenen els promitjos són Badalona (220.888 hab.), l'Hospitalet de Llobregat (253.782 hab.), Sabadell (203.969 hab.) i Terrassa (206.245 hab.). Nombre de població a data del 01.01.2009.

¹² Les dades estructurals són a 31.05.2010 i incorporen per tant els recursos de la Biblioteca Singuerlín-Salvador Cabré de Santa Coloma de Gramenet, la Biblioteca Plaça d'Europa de l'Hospitalet de Llobregat i la Biblioteca del Sud de Sabadell. Les dades d'ús són del 31.12.2009, any durant el qual la biblioteca Singuerlín va estar tancada amb motiu del seu trasllat. En el moment de tancar el document, al no disposar de les dades econòmiques del 2009, les que es presenten són a data de 31.12.2008.

molt significativament. Tot i així, l'ús que fa la ciutadania de les biblioteques és un aspecte a treballar els propers anys amb una millora de l'oferta de serveis i recursos que s'adeqüi encara més a les necessitats de la ciutadania i que acosti les biblioteques a col·lectius que en aquests moments no fan ús –o bé en fan un ús reduït–.

Indicadors econòmics	Despesa corrent per habitant (global) ¹³	Despesa corrent municipal per habitant (€)	% despesa sobre el pressupost corrent municipal	Despesa corrent per visita (€)
Santa Coloma de Gramenet	12,2	6,3	1,0	4,4
Promig de ciutats similars	13,4	8,0	1,2	4,6

Si considerem les biblioteques inaugurades durant el 2010 és de preveure que la despesa corrent de les ciutats tractades en l'estudi s'incrementi significativament durant aquest any i el vinent respecte a anys anteriors. Tot i això, les dades econòmiques ens mostren un àmbit de millora si considerem que tots els indicadors de Santa Coloma estan per sota del promig extret de ciutats similars: cal valorar molt positivament la inversió de Santa Coloma en infraestructures, que ha fet i farà en els propers anys, però alhora caldria millorar la despesa destinada a funcionament i manteniment anual per tal de mantenir la qualitat del servei.

¹³ La despesa corrent global per habitant engloba la suma de les despeses de l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona, bàsicament, així com i d'altres possibles administracions que d'una manera o d'altra participen en la prestació del servei.

4. Anàlisi de la xarxa territorial d'equipaments

Els *Estàndards de Biblioteca Pública de Catalunya* defineixen, segons el nombre d'habitants i característiques del municipi, les dimensions que haurà de tenir l'equipament, o conjunt d'equipaments, la col·lecció i el personal, entre altres elements del servei bibliotecari. L'estructura bibliotecària i els equipaments necessaris per garantir un servei adequat a la població ve determinada a partir de la realitat demogràfica i territorial: el seu nombre pot variar, però, en qualsevol cas, haurà de respectar la ràtio municipal de documents/habitant i els estàndards mínims de dimensionament dels equipaments.

Per a identificar els dèficits de les biblioteques i els criteris de prioritat d'actuació, es fa una comparació de la situació actual de les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet amb el que diuen els *Estàndards de Biblioteca Pública de Catalunya*, tenint en compte les àrees d'influència establertes¹⁴.

L'àmbit de cobertura de cadascuna de les biblioteques s'ha establert tenint present les dimensions i capacitat de servei d'aquestes, l'ús que se'n fa, les barreres físiques del territori que influeixen en l'accessibilitat a la biblioteca –ja siguin naturals o generades per les persones–, així com les àrees de centralitat i les tendències de mobilitat de la ciutadania. D'altra banda, s'ha considerat també que en un entorn urbà els ciutadans haurien de disposar de servei bibliotecari a una distància màxima de 15-20 minuts a peu del seu lloc de residència –fet comporta indirectament que la distància entre dues biblioteques no hauria de ser inferior als 25-30 minuts a peu–.

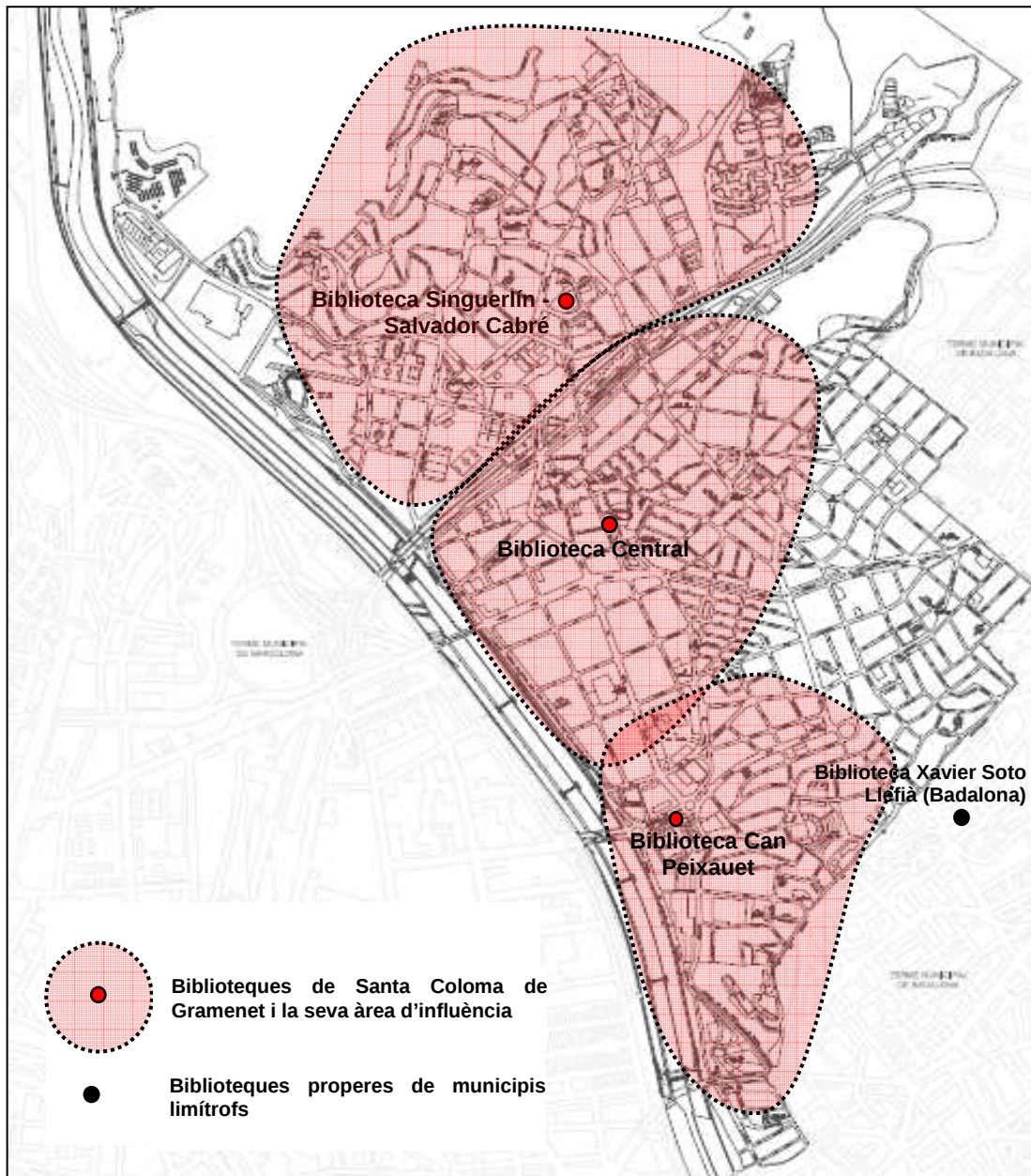
4.1. Les àrees de cobertura directa de les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet

Gran part del municipi queda en aquests moments cobert per les àrees d'influència de les biblioteques existents. Tot i això, actualment el Districte IV (Fondo) i part dels barris Llatí i Can Mariner concentren una àrea amb una elevada concentració de població i que no disposa d'un equipament pròxim segons els paràmetres establerts. En total aquesta àrea suma una població total d'uns 29.000 habitants –només Fondo ja en concentra 18.332– però cal dir que ja s'està treballant en el projecte d'una nova biblioteca al mercat del Fondo que solventa aquest dèficit.

Un altre element a valorar a l'hora d'estudiar les àrees d'influència i usos de les biblioteques és la continuïtat de la trama urbana de la ciutat amb Badalona: aquest fet fa que part de les àrees d'influència de les biblioteques de Badalona donin cobertura a territori de Santa Coloma de Gramenet i a la inversa. La posada en servei de la Biblioteca de Fondo accentuarà encara més aquest fet.

¹⁴ De cada biblioteca s'oferirà un quadre comparatiu dels seus recursos actuals (espai, fons documental, equipament informàtic, hores d'obertura i recursos humans) amb el que estableixen els *Estàndards de Biblioteca Pública*.

Biblioteques actuals i les seves àrees d'influència

4.2. Anàlisi biblioteca a biblioteca

Biblioteca Central

La biblioteca Central es va inaugurar l'any 1995, és l'hereva de l'antiga Biblioteca Popular Ferran Valls i Taberner, que va començar a donar servei l'any 1968. Com a biblioteca central del municipi ofereix servei a tota la població de Santa Coloma de Gramenet, amb un públic potencial de 125.234, però alhora exerceix de biblioteca de proximitat per a la seva àrea d'influència més immediata cobrint part dels districtes I, II i IV. La Biblioteca està situada al barri Centre, on es troba ben comunicada amb tots els barris de la ciutat, ja que té a prop una parada d'autobusos i una estació de metro.

**Comparativa dels recursos de la Biblioteca Central
respecte als Estàndards de Biblioteca Pública de Catalunya**

	Superfície útil (m2)	Fons documental		Ordinadors d'ús públic	Hores d'obertura setmanal (hivern)	Recursos humans				
		Fons total (lliure accés)	Fons documental total			Director bibliotecari	Bibliotecari	Tècnics auxiliars	Ajudant de serveis	Total RRHH
Situació desitjable (Estàndards de Biblioteca Pública)	4.475	100.000		51	55	1	3	10	2	16
Situació actual	2.120	66.129	75.070	18	45	1	3	7	1	12

La biblioteca, tot i disposar d'una superfície útil de 2.120 m², ha quedat petita per a cobrir les necessitats de la ciutat i assumir les funcions que, com a biblioteca central del municipi, li pertocuen. Cal en aquest sentit emprendre una acció que permeti ampliar la seva superfície i crear espais com un espai polivalent per a portar a terme les activitats de dinamització i promoció de la lectura i un espai multimèdia per a facilitar l'accés i formació de la ciutadania a les noves tecnologies.

En aquests moments la biblioteca només ocupa una petita part dels 820 m² útils del soterrani de l'edifici, per tant existeix la possibilitat d'ampliar els espais de la biblioteca en aquesta planta i acostar-se al que estableixen els estàndards. D'altra banda la possible ampliació hauria d'anar acompanyada d'una redistribució d'espais que permetés l'optimització dels punts d'atenció al públic i l'eliminació d'algun dels de la planta baixa (actualment n'hi ha tres).

La biblioteca disposa d'un fons documental de lliure accés de 66.129 documents (31.12.09) que també queda per sota del que estableixen els estàndards –cal destacar però els 7.000 documents del fons especial Joan Gomis de solidaritat i cooperació–. Igualment seria necessari augmentar el nombre actual d'ordinadors d'ús públic que en aquests moments són 18, i crear una aula multimèdia.

Pel que fa l'horari d'obertura al públic i l'equip de treball que en aquests moments està format per un total de 12 persones: són ràtios que s'acosten a l'establert pels estàndards però justos si tenim present que la superfície de servei de la biblioteca es distribueix en tres plantes i que disposa d'un total de cinc punts d'atenció al públic. Cal considerar també que una possible ampliació de l'horari i/o de la superfície de l'equipament hauria d'anar acompanyada també d'un increment dels recursos humans.

Biblioteca Singuerlín – Salvador Cabré

La nova biblioteca Singuerlín – Salvador Cabré s'ha inaugurat aquest mateix 2010 fruit del trasllat de l'antiga Biblioteca Singuerlín, que ja prestava servei des de l'any 1974 però que tenia greus mancances pel que fa espai i el seu manteniment. La biblioteca, de proximitat, ofereix cobertura a tot el districte III amb una àrea d'influència de 19.556 habitants, donant servei als barris de Singuerlín, Can Franquesa, La Guinardera i Les Oliveres.

Comparativa dels recursos de la Biblioteca Singuerlín – Salvador Cabré respecte als Estàndards de Biblioteca Pública de Catalunya

	Superfície útil (m2)	Fons documental		Ordinadors d'ús públic	Hores d'obertura setmanal (hivern)	Recursos humans				
		Fons total (lliure accés)	Fons documental total			Director bibliotecari	Bibliotecari	Tècnics auxiliars	Ajudant de serveis	Total RRHH
Situació desitjable (Estàndards de Biblioteca Pública)	1.275	25.000		23	35	1	1	4	1	7
Situació actual	1.748	29.205	32.450	33	40	1	1	5	1	8

La Biblioteca, amb una superfície útil de 1.748 m² està integrada en les mateixes instal·lacions del Mercat Municipal de Singuerlín i disposa d'una sala d'actes habilitada per a la projecció de pel·lícules amb una capacitat per 250 persones: és per aquest motiu que la superfície supera les recomanacions mínimes dels estàndards.

La col·lecció també supera els mínims que estableixen els estàndards. Cal destacar-ne el seu alt nivell d'actualització –un fet lògic tenint present que es tracta d'un nou equipament– i el fons especial dedicat al cinema d'autor.

La biblioteca disposa d'un equip de treball¹⁵, un equipament informàtic i un nombre d'hores d'obertura setmanal adequats i en concordança a les característiques de l'equipament.

Biblioteca Can Peixauet

La biblioteca Can Peixauet es va inaugurar l'any 2001. La biblioteca, de proximitat, dona cobertura al districte V de la ciutat, i a part dels districtes I i IV. La biblioteca es situa al barri de El Raval i, a més d'aquest, dona servei directe als barris de Santa Rosa, Safaretjos i part de Riu Sud i Can Mariner abarçant un total de 38.630 habitants. En un futur, amb la inauguració de la biblioteca al barri de Fondo la seva àrea d'influència directa es reduirà lleugerament.

¹⁵ Durant l'any 2010 la biblioteca compta amb el suport del tècnic auxiliar itinerant de xarxa (no comptabilitzat en el quadre comparatiu).

Can Peixauet disposa d'una superfície útil de 1.365 m², uns espais que s'acosten molt a la situació desitjable que estableixen els estàndards. Respecte a la col·lecció, quantitativament està per sobre del que marquen els estàndards, tot i que caldria estudiar el seu nivell d'actualització. Cal destacar el seu fons especial dedicat a la ciència-ficció i també l'especialitzat en documents en xinès.

**Comparativa dels recursos de la Biblioteca Can Peixauet
 respecte als Estàndards de Biblioteca Pública de Catalunya**

	Superfície útil (m2)	Fons documental		Ordinadors d'ús públic	Hores d'obertura setmanal (hivern)	Recursos humans				
		Fons total (lliure accés)	Fons documental total			Director bibliotecari	Bibliotecari	Tècnics auxiliars	Ajudant de serveis	Total RRHH
Situació desitjable (Estàndards de Biblioteca Pública)	1.550	32.500		23	35	1	1	4	1	7
Situació actual	1.365	49.580	53.885	13	40	1	1	6	1	9

La biblioteca disposa d'un equipament informàtic inferior al recomanable, a més caldria crear una aula multimèdia. En canvi pel que fa a les hores d'obertura i els recursos humans superen les recomanacions mínimes però cal tenir en compte que la biblioteca està distribuïda en tres plantes i que això fa que sigui necessari el nombre de personal actual per tal d'oferir el servei correctament.

5. Diagnosi del servei i dels recursos bibliotecaris a nivell de ciutat

En aquest apartat es presenten les conclusions de la diagnosi estratègica de les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet realitzada per la comissió de treball formada pel personal de les biblioteques. En la diagnosi s'incorporen també aportacions realitzades per ciutadans colomencs, usuaris i no usuaris, fruit d'una sessió de treball emmarcada en el procés d'elaboració del Pla municipal de lectura que a tenir per finalitat obtenir una visió externa de les biblioteques i del foment de la lectura a la ciutat. Durant el procés es va crear també un blog¹⁶ a internet com a eina de participació i de suport al procés on s'hi van anar incorporant els resultats de les sessions de treball.

De l'apartat s'obté una prospecció de l'escenari en que se situen les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet que ha de permetre dibuixar les accions a emprendre en els propers anys per a assolir la missió que tenen encomanades així com l'acostament a la seva visió (pàg. 13 del document).

5.1. L'entorn del servei

- En l'entorn municipal la gran oportunitat està relacionada amb la política municipal: el civisme i la convivència és un dels seus eixos bàsics i representa una oportunitat al estar estretament relacionat amb el paper de les biblioteques.
- L'augment de nous nadius o l'envelliment de la població es consideren positius per la potencialitat d'aquests sectors de la població per a convertir-se en usuaris de les biblioteques.
- Les reticències dels antics immigrants respecte a la nova immigració i els possibles conflictes de convivència que poden comportar es veuen com esculls que poden influenciar en el desenvolupament del servei bibliotecari.
- Cal valorar també molt positivament que Santa Coloma és una ciutat privilegiada a nivell de transports i que totes les biblioteques tenen parada de metro a peu de porta.

5.2. Els serveis

- Els usuaris fan un ús elevat de les biblioteques i les valoren molt positivament. Les biblioteques són els equipaments municipals més utilitzats de la ciutat. És d'esperar a més que les dades d'ús encara s'incrementin més durant el 2010 considerant la inauguració de la Biblioteca Singuerlín–Salvador en el seu nou emplaçament.

¹⁶ Aquest es pot consultar a la següent adreça: <http://bstacolomag.blogspot.com>

- Hi ha un desconeixement generalitzat dels serveis que els poden oferir les biblioteques per una part de la ciutadania. La millora de l'oferta de serveis passa per que aquests s'adeqüin encara més a les necessitats de la ciutadania i que acostin les biblioteques a col·lectius que en aquests moments no en fan ús –o bé en fan poc ús–.
- El ciutadà concep les diferents biblioteques com a independents i no té la percepció que formen d'un únic servei. Habitualment l'usuari d'una biblioteca desconeix els serveis que s'ofereixen en les altres biblioteques de la ciutat.
- Les biblioteques de Santa Coloma no disposen d'un web comú que permeti oferir una oferta de serveis virtuals. La lentitud d'adaptació de les biblioteques a les noves tecnologies és un dels aspectes a millorar i, en el context actual, una web de les biblioteques de Santa Coloma un element imprescindible a desenvolupar.

5.3. L'organització i gestió del servei

- No existeix un Departament de Biblioteques en l'organigrama de l'Ajuntament. Donada l'entitat de la xarxa i els recursos que gestions, es fa imprescindible la creació del Departament de Biblioteques a l'Ajuntament per a donar un salt qualitatiu en l'organització i la gestió interna. D'altra banda es fa precís concretar l'abast de les funcions de la coordinadora de les biblioteques i de la directora de la Biblioteca Central, i de la mateixa manera, la concreció del manual de funcions d'aquestes dues figures indirectament també ha de permetre definir el paper de la resta de directores en la gestió global de la xarxa local.
- Es fa precisa una major coordinació entre les biblioteques: la manca d'una política de col·lecció, d'una política de comunicació i difusió i d'una política d'activitats de promoció de la lectura i serveis comunes en són les principals mancances.
- Cal implementar una metodologia de treball en la planificació i avaluació de la xarxa que prengui per base el pla d'acció anual i que permeti la consecució contínua de millores en l'oferta de serveis. El pla estratègic ha de ser el marc i el punt de partida per a la implementació.
- Cal destacar el nivell de cooperació de les biblioteques amb altres entitats del territori. En els propers anys cal desenvolupar encara més els projectes de col·laboració.
- Els equipaments existents estan ben distribuïts en el territori i s'ubiquen en emplaçaments centrals dins de la seva àrea d'influència. Aproximadament el 80% dels colomencs disposen d'una biblioteca a una distància pròxima al seu lloc de residència (10–15 minuts caminant). Únicament el Districte V (Fondo) no queda cobert de forma directa per l'àrea d'influència d'alguna de les biblioteques existents.

5.4. Els recursos

Espais

- Els Estàndards ens mostren que la única biblioteca deficitària pel que fa els espais és la Biblioteca Central, que caldria ampliar i actualitzar per tal de poder donar una resposta adequada a les necessitats actuals de servei dels ciutadans i a la seva vegada exercir les funcions que li pertocuen com a biblioteca capçalera de la xarxa local i que actualment no pot assumir.
- En canvi, al ser uns equipaments més nous, les biblioteques Singuerlín–Salvador Cabré i Can Peixauet presenten uns espais adequats al model actual de biblioteca pública. Únicament en el cas de Can Peixauet caldria portar a terme alguna actualització, sobretot amb la creació d'una aula multimèdia.
- Cal destacar que els equipaments bibliotecaris de Santa Coloma estan ben situats, són singulars i identificables, reconeguts fàcilment pels usuaris, i també estan adaptats a les discapacitats de mobilitat de les persones. Però d'altra banda hi ha deficiències en la senyalització, tan externa com interna, dels edificis que caldrien solventar.

Fons documental

- En aquests moments el fons de lliure accés de les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet sumen un total de 145.000 documents de lliure accés, col·lecció que queda considerablement per sota de la ràtio municipal de 2 documents/habitant que estableixen els Estàndards. Cal considerar al respecte que encara queda per construir la biblioteca del Fondo i que la col·lecció de la Biblioteca Singuerlín–Salvador Cabré encara està en fase de creixement.
- El dèficit més important respecte a la col·lecció dels equipaments actuals es localitza a la Biblioteca Central però l'increment de la seva col·lecció està estretament lligada a la possibilitat d'ampliar la superfície de la biblioteca per tal que aquesta hi càpiga.
- D'altra banda, el percentatge de renovació del fons documental, que permet mesurar l'actualitat i qualitat d'aquest, és baix. Caldria destinar més recursos a l'adquisició i renovació de la col·lecció de les biblioteques.
- És de destacar la diversitat i complementarietat dels fons especialitzats de cadascuna de les biblioteques.

Ordinadors d'ús públic

- El dèficit en ordinadors d'ús públic és generalitzat a totes les biblioteques, excepte a la nova biblioteca Singuerlín–Salvador Cabré.
- És important que les biblioteques Central i Can Peixauet disposin d'aules multimèdia per tal que puguin portar a terme activitats de formació.

Hores d'obertura setmanals

- Cal destacar que, en general, els horaris de les biblioteques s'adapten als Estàndards. Únicament caldrà fer un mínim ajustament en aquest tema a la biblioteca Central, alhora que es faci l'ampliació d'espai i personal.
- Caldria revisar la complementarietat dels horaris de les biblioteques sobretot a l'estiu i períodes festius per tal que els ciutadans tinguin més possibilitats d'utilitzar el servei –sobretot pels matins–. Cal dir que respecte al 2009, aquest any s'ha avançat en aquest sentit i que els ciutadans durant l'estiu disposen d'una biblioteca oberta tres matins entre setmana.

Recursos humans

- En comparació amb els Estàndards es constata l'adequació dels recursos humans, a més es considera que en aquests moments l'equip de les biblioteques és dinamitzador, competent i professional. Són adequats tenint present també altres elements com el nombre d'hores de servei setmanals i la superfície de la biblioteca. L'única biblioteca que presenta cert dèficit en el nombre de plantilla és la Biblioteca Central.
- Santa Coloma compta amb un tècnic auxiliar itinerant (en aquests moments té la seva base i presta suport a la Biblioteca Singuerlín–Salvador Cabré). La incorporació d'aquesta figura aquest mateix any es valora molt positivament i ha de ser el punt de partida per a la creació d'un personal de xarxa que permeti la millora global de la prestació del servei de les biblioteques. A més d'aquest cal incorporar nous perfils professionals com l'auxiliar informàtic i l'educador social. Donat el nivell d'immigració i la diversitat de cultures de la ciutat, es considera també especialment necessària la incorporació de la figura del mediador social intercultural.

PROPOSTA D'ACTUACIÓ

6. Organització i gestió dels serveis

El desenvolupament i la major implementació de les TIC matisa la importància de la presència física de la col·lecció i de l'equipament públic com a espai de relació usuari–biblioteca: es pot donar servei bibliotecari i accés a la informació lluny de la col·lecció documental i fora de l'equipament públic. Aquesta reflexió porta a una lògica conceptual que entén la biblioteca com un servei, en un espai de relació –tant físic com virtual– que supera l'equipament bibliotecari estable i que comprèn també altres espais públics i virtuals. El concepte d'«accessibilitat de la biblioteca» ja no es limita únicament a edificis i espais, sinó que es fa extensible també als serveis i a la seva aproximació a la ciutadania, partint de les característiques i les necessitats específiques dels diversos segments de població.

En l'actualitat, i en termes generals, els diferents equipaments que conformen les biblioteques de Santa Coloma de Gramenet ofereixen uns serveis similars. D'una banda, observem uns serveis bàsics en tots els equipaments fruit de la pròpia missió de la biblioteca, com són el servei d'informació, el servei de consulta i lectura i el servei de préstec; i d'altra banda, es fa necessària la potenciació i/o diferenciació d'uns determinats serveis, en funció de les característiques dels ciutadans de l'àmbit d'influència, que fa que cada biblioteca sigui diferent. Però, al seu torn, l'ideal de servei s'adreça al fet que el ciutadà pugui fer ús dels serveis amb les mateixes condicions independentment del seu lloc de residència. En aquesta línia adquireix una gran importància la potenciació del treball en xarxa i dels serveis virtuals que s'haurien d'oferir des d'una web única de les biblioteques de Santa Coloma.

Pel que fa a l'organització dels serveis de manera interna la Biblioteca Central coordina les polítiques bàsiques dels serveis de la xarxa de biblioteques, oferint tots els serveis i a més garantint uns serveis específics i especialitzats de ciutat. Les biblioteques de proximitat coordinen alguns serveis, com per exemple la biblioteca Singuerlín–Salvador Cabré que és l'encarregada de l'elaboració de materials de suport per a la formació i l'autoaprenentatge, i Can Peixauet que és la coordinadora del servei de promoció de la lectura i d'extensió cultural. A més s'aposta per l'especialització del personal en determinats àmbits en benefici de tota la xarxa local.

En el Pla estratègic –punt 8 del document– s'aposta per la creació d'un Departament de Biblioteques dins del Servei de Cultura i Joventut que, juntament amb la incorporació d'un personal amb perfils professionals com el de l'auxiliar itinerant, l'auxiliar informàtic i el mediador social intercultural; han de suposar a mig termini una millora substantiva de l'organització i gestió dels serveis.

7. Pla estratègic de la Biblioteca de Santa Coloma de Gramenet

El pla estratègic és l'eina marc de gestió que en els propers anys ha de permetre a les Biblioteques de Santa Coloma per una banda desenvolupar i millorar els seus serveis i recursos i, per l'altra, contribuir a enfortir i desplegar el seu model de gestió i de treball en xarxa. El seu desplegament es realitzarà mitjançant les accions que es concretin en els plans d'acció anual.

La formulació del Pla s'ha realitzat partint dels resultats obtinguts del diagnòstic estratègic –punt 4 del document– i han de permetre incidir en els punts febles de l'anàlisi per tal de capgirar-ne la situació i transformar-los en un futur en punts forts, tot aprofitant les oportunitats i tenint presents les amenaces exposades en el diagnòstic estratègic.

El pla estratègic s'estructura en tres línies estratègiques que es concreten en 11 objectius estratègics. A continuació s'esposen els objectius i es destaquen les d'accions més importants que hi queden emmarcades:

LÍNIA ESTRATÈGICA 1:

CONSTRUIR SERVEIS ADREÇATS A LES NECESSITATS I EXPECTATIVES ACTUALS I FUTURES DE LES PERSONES

Objectius estratègics:

1.1. Tenir la biblioteca virtual en funcionament

Crear una web i intranet pròpia

En aquests moments no existeix una web de les Biblioteques de Santa Coloma que ofereixi una oferta única de serveis i continguts. Una de les prioritats per als propers anys serà la creació d'aquesta com a plataforma d'accés en línia als seus serveis, més enllà de l'espai físic dels seus equipaments i en un horari més ampli.

En un segon moment serà precís també desenvolupar una intranet que faciliti la coordinació i la gestió de la xarxa i els seus serveis.

Per a poder desenvolupar i mantenir aquestes eines, a part de la implicació del personal de les biblioteques, serà precís comptar com a mínim amb el suport d'un tècnic auxiliar informàtic.

1.2. Potenciar l'accessibilitat del servei. Desplegar punts de serveis bibliotecaris externs en àmbits diversos

Condicions especials de préstec per a col·lectius amb necessitats específiques. Redactar una política de donatius. Diversificar els punts de servei cap a l'exterior, establir convenis de col·laboració amb establiments municipals de gran afluència (places, mercats...)

Establir coordinadament les hores de servei en l'àmbit ciutat, sobretot a l'estiu i períodes vacacionals

El nombre d'hores i la distribució de l'horari de servei d'una biblioteca són elements essencials per tal que la comunitat pugui fer un ús eficaç dels recursos, serveis i prestacions que proporciona la biblioteca. En aquest sentit, les Biblioteques de Santa Coloma han d'establir un equilibri entre les necessitats de la ciutadania i els seus objectius, serveis i recursos.

Per a facilitar encara més l'accessibilitat dels serveis bibliotecaris caldrà ampliar en un mínim de 10 hores setmanals l'horari d'obertura de la Biblioteca Central i estudiar la complementarietat horària entre la biblioteca central i la resta de biblioteques de proximitat –a l'estiu i en períodes vacacionals– per tal de poder oferir a la ciutat el màxim possible d'hores d'obertura. L'ampliació i complementarietat d'horaris no ha de suposar en cap cas una pèrdua en la qualitat de servei així, en cas de ser necessari, caldrà ampliar els recursos humans per a que aquest fet sigui factible.

1.3. Adequar els equipaments al Mapa de Lectura Pública

Adequació de l'espai als nous serveis. Senyalització exterior/interior. Instal·lació d'una bústia de suggeriments i una de retorn. Equipaments energèticament sostenibles.

1.4. Disposar d'un model de qualitat de servei i millora contínua

Realitzar una carta de serveis. Ràpida adaptació als nous serveis. Requeriment d'un servei d'informació interna de la distribució de les diferents sales. Mecanismes àgils de manteniment.

Planificar i avaluar el servei bibliotecari en el seu conjunt i concretar plans d'acció anual com a base de la millora dels serveis

El Pla d'acció anual és l'instrument que marca el rumb de la biblioteca i permet la consecució contínua de millores en l'oferta de serveis. El pla estratègic ha de ser el marc i el punt de partida per a la implementació d'una metodologia de treball en la planificació i avaluació de la xarxa que prengui per base el pla d'acció anual.

Crear el catàleg de serveis de la Biblioteca municipal de Santa Coloma de Gramenet

El catàleg de serveis ha de ser un document de compromís de qualitat en el qual les biblioteques exposin el seu marc d'actuació i expliquin la seva oferta de serveis. A partir d'aquest document els usuaris han de poder saber els serveis que se'ls ofereixen i què en poden esperar, així com les condicions i responsabilitats que tenen en fer-ne ús.

D'altra banda, el catàleg de serveis facilitarà a les biblioteques l'avaluació i millora del nivell de la qualitat de servei, mitjançant el control del grau de compliment dels compromisos, i farà possible una millor comunicació amb la ciutadania.

Destinar un major nombre de recursos a l'actualització del fons documental, la programació d'activitats i el manteniment d'edificis i instal·lacions

En aquests moments la despesa corrent municipal per habitant destinada a biblioteques és considerablement baixa respecte a d'altres municipis similars de la província. Aquest fet afecta de forma directa al desenvolupament del servei.

Per tal d'oferir una oferta atractiva és precís que incrementar la dotació pressupostària destinada a: l'actualització del fons documental –per tal que aquest sigui actualitzat i respongui a les necessitats de lectura, formació i lleure locals dels ciutadans–, el manteniment d'edificis i instal·lacions –per tal que els espais siguin acollidors i funcionals– i la programació d'activitats –actualment una part important de les activitats de promoció de la lectura (hores del conte, clubs de lectura, tallers, etc) s'estan portant a terme amb personal propi de les biblioteques i es fa precís professionalitzar-les per tal de no distorsionar la resta del funcionament de les biblioteques–.

Incorporar perfils especialitzats que treballin per al global de la xarxa

Es bàsic disposar d'un personal que doni suport a la globalitat de la xarxa amb uns perfils especialitzats que permetin la millora global de la gestió i la prestació del servei. Tenint present el nombre i característiques dels equipaments que Santa Coloma, els perfils que es consideren bàsics per ordre d'importància són el tècnic auxiliar bibliotecari itinerant, el tècnic auxiliar informàtic, el tècnic mediador social intercultural i l'auxiliar administratiu. La incorporació d'aquests perfils podrà ser paulatina i de forma paral·lela a les accions de creació de nous equipaments i de la millora dels existents. En alguns casos podrà tractar-se de personal a temps parcial compartit amb d'altres serveis municipals.

La figura del tècnic auxiliar itinerant ha de permetre donar suport a activitats puntuals i donar cobertura a absències justificades de personal auxiliar (cursos, reunions, indisposicions, etc.) però cal evitar que s'acabi convertint en el substitut de baixes llargues. Per tant, tot i l'existència d'aquest perfil, caldrà establir un sistema àgil per a la cobertura de baixes del personal municipal.

1.5. Disposar d'un marc propi de xarxa urbana bibliotecària

Millora de la gestió de la comunicació entre les biblioteques. Comunicació fluida i bidireccional entre els diferents departaments de l'ajuntament i les biblioteques. Planificació i difusió conjunta de la programació habitual. Professionalitzar activitats i serveis. Diferenciació segons els estàndards dels serveis de la biblioteca central i de les de proximitat.

Crear el Departament de Biblioteques, concretar les funcions de la coordinadora de biblioteques i de la directora de la Biblioteca Central i incorporar personal de xarxa

La varietat de serveis i funcions de la biblioteca pública, les innovacions tecnològiques i les expectatives cada vegada més diverses dels ciutadans duen necessàriament a repensar el model de gestió i les característiques dels equips professionals. Com a punt de partida, cal considerar que el conjunt de persones que formen part del personal de les diverses biblioteques integren una única plantilla: cadascú tindrà un lloc de treball definit, però tindrà sempre present que pertany a les Biblioteques de Santa Coloma de Gramenet en el seu conjunt.

D'altra banda es fa precís concretar l'abast de les funcions de la coordinadora de les biblioteques i de la directora de la Biblioteca Central. Aquestes dues figures són cabdals per al bon funcionament de la xarxa municipal per aquest motiu es indispensable que es concreti el paper de cadascuna d'aquestes persones per tal que es coordinin i complementin.

De la mateixa manera, la concreció del manual de funcions d'aquestes dues figures indirectament també ha de permetre definir el paper de la resta de directores en la gestió global de la xarxa local.

Desenvolupar una política de col·lecció de ciutat

Per a la gestió i desenvolupament del fons documental de les Biblioteques de Santa Coloma és bàsic disposar d'una política de col·lecció municipal que concreti la dimensió, la composició i la distribució temàtica i per suports de la col·lecció entre els diferents punts de servei així com els processos que té associats al seu tractament –selecció, adquisició, tractament, esporga, donatius, etc.–. La política de col·lecció ha de permetre potenciar el concepte de col·lecció única i distribuir el fons de forma suficient, equilibrada i completaria entre els diferents equipaments adaptant-se a les necessitats dels seus ciutadans.

La política de la col·lecció de les Biblioteques de Santa Coloma serà complementària a la *Política de desenvolupament de la col·lecció* de la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona.

Augmentar la implicació de les direccions de les biblioteques en la gestió dels recursos humans

La varietat de serveis i funcions de la biblioteca pública, les innovacions tecnològiques i les expectatives cada vegada més diverses dels ciutadans duen necessàriament a repensar el model de gestió i les característiques dels equips professionals. Com a punt de partida, cal considerar que el conjunt de persones que formen part del personal de les diverses biblioteques integren una única plantilla: cadascú tindrà un lloc de treball definit, però tindrà sempre present que pertany a les biblioteques de Santa Coloma en el seu conjunt.

De cara a la millora de la gestió dels recursos humans el primer pas que cal donar és agilitzar la comunicació entre Serveis de Recursos Humans de l'Ajuntament i les direccions de les biblioteques així com implicar aquestes en els processos de selecció i la definició de perfils i funcions dels diferents llocs de treball de la xarxa local.

Pel que fa al catàleg dels llocs de treball caldrà estudiar la idoneïtat de revisar les funcions actuals dels ajudants de servei que, en aquests moments, no acaben de respondre a les necessitats específiques de les biblioteques.

LÍNIA ESTRATÈGICA 2:

FOMENTAR ACTIVAMENT LA VIDA CULTURAL DE LA CIUTAT

Objectius estratègics:

2.1. Disposar d'una "marca" que identifiqui una Biblioteca única per la xarxa

Programació i difusió conjunta d'activitats.

2.2. Desplegar un pla de comunicació de la biblioteca per atraure a les persones que no usen els serveis bibliotecaris

Difusió: mostres documentals, guies temàtiques. Difusió Selectiva de la Informació (DSI). Aprofitar el web de les biblioteques i els esdeveniments culturals per a donar a conèixer tant la col·lecció general, com local i els fons especialitzats. Difusió dels fons especials.

Establir una política de comunicació i difusió comuna

Cal definir una política de comunicació única i comuna per a les Biblioteques de Santa Coloma. Aquest propòsit és especialment rellevant si tenim en compte que la comunicació és una de les eines que més poden ajudar a consolidar la imatge de xarxa ben tramada per tal que el ciutadà interioritzi que els diferents equipaments formen part d'un mateix servei conjunt

La globalitat del servei sempre tindrà més impacte de cara al receptor que no pas les biblioteques de forma separada, així que cal promoure el concepte de xarxa en les rodes de premsa, campanyes de publicitat, etcètera. En aquesta línia és bàsic treballar una imatge corporativa comuna a totes les biblioteques que sigui aplicable a tots els materials generats (tríptics informatius, guies de lectura, cartells, cartes, trameses de correu electrònic...).

Malgrat tot, aquesta atenció que pot atreure la xarxa en aquestes accions s'ha d'aprofitar, també, per a donar a conèixer i promoure les particularitats de cada biblioteca i de serveis específics: fons especials i en d'altres llengües, internet i +, formació en noves tecnologies, ...

D'altra banda, no s'ha d'oblidar el vessant intern de la comunicació. En aquest sentit caldrà reforçar el flux d'informació entre l'ajuntament i les seves diferents àrees amb les biblioteques. Es fa necessari gestionar més acuradament aquesta informació i el primer pas per a fer-ho és facilitar l'accés a la intranet municipal per part del personal de les biblioteques.

Desenvolupar una política d'activitats de promoció de la lectura i dels serveis

La programació de les activitats de promoció de la lectura i dels serveis és un altre dels aspectes a coordinar i planificar conjuntament entre es biblioteques. Cal establir les bases per a crear un catàleg únic d'activitats equilibrat i complementari entre les diferents biblioteques. D'altra banda per a la seva programació i calendarització caldrà tenir present també les activitats que portin a terme altres equipaments municipals per tal d'evitar duplicitats.

Pel que fa la promoció de la lectura les activitats que actualment es realitzen bàsicament es dirigeixen al públic infantil i al públic adult. Per aquest motiu es veu la necessitat d'establir un pla de foment de la lectura dirigit específicament als joves.

Les política d'activitats de promoció de la lectura i dels serveis està també vinculada amb els objectius de la tercera línia estratègica del pla, referent al paper que han de desenvolupar les biblioteques com agents de cohesió social.

2.3. Participar en projectes transversals de foment de la cultura amb altres agents culturals i àrees de l'Ajuntament

Col·laboració amb altres ens socio-culturals i municipals.

Crear la comissió de lectura pública de Santa Coloma de Gramenet

La Comissió de Lectura Pública és un òrgan de participació previst per la *Llei 4/1993 del sistema bibliotecari de Catalunya* que assisteix i assessora l'Ajuntament sobre les línies d'actuació que cal seguir en matèria de lectura pública. Pot definir-se també com una mena de «senat» en el qual estan representats els agents implicats en prestació del servei i els estaments ciutadans destinataris d'aquest servei. Aquesta representació ciutadana permet l'aproximació i un millor coneixement de les necessitats dels ciutadans i facilita la cooperació amb entitats del territori.

L'aprovació i posada en marxa del pla de biblioteques, és una bona oportunitat per iniciar el procés de formació de la comissió de lectura pública de Santa Coloma. Aquesta haurà de tenir com a objectiu el desenvolupament de les funcions que recull l'article 38 de la Llei, així com ser l'òrgan que garantirà l'aplicació i desenvolupament del Pla.

La determinació de la composició i el règim de funcionament de la comissió correspon a l'Ajuntament. En tot cas, sempre serà presidida per un representant de l'Ajuntament (l'alcalde o el regidor de Cultura) i sempre en formarà part el tècnic/a municipal responsable de les biblioteques i la director/a de la Biblioteca Central.

LÍNIA ESTRATÈGICA 3:

CONTRIBUIR A LA COHESIÓ SOCIAL I AL SENTIMENT DE PERTINENÇA A LA CIUTAT

Objectius estratègics:

3.1. Cooperar amb projectes estratègics en l'àmbit municipal que es duuguin a terme en altres àmbits (pe: pla educatiu d'entorn, pla de convivència...)

3.2. Desenvolupar actuacions explícitament adreçades a integrar la diversitat de les persones i a potenciar la igualtat d'oportunitats

Sala multimèdia d'autoaprenentatge. Potenciar el fons en les llengües més emprades per l'àrea d'influència de cada biblioteca. Integració dels documents en altres llengües amb la resta de fons. Incloure la figura professional a l'equip de biblioteques del mediador social intercultural. Oferir formació en temes de recerca de feina. Edició d'una guia de biblioteca en els idiomes més majoritaris. Difusió dels serveis i condicions dels mateixos.

3.3. Desenvolupar actuacions específiques adreçades a potenciar el sentiment de pertinença a la ciutat

Establir una política de gestió i desenvolupament de la col·lecció documental. Digitalització de les obres de la col·lecció local. Creació d'una base de dades de col·lecció local. Redactar una política de col·lecció local.

8. Proposta d'actuació en infraestructures

8.1. Descripció de les accions proposades

La proposta d'actuació en matèria de recursos bibliotecaris es realitza en base a l'anàlisi de la xarxa territorial realitzat en la part de diagnosi del present document. En base a la diagnosi realitzada, les actuacions proposades són:

Proposta d'actuació en matèria d'equipaments

CREACIÓ D'UNA BIBLIOTECA DE PROXIMITAT	Fondo
AMPLIACIÓ D'UNA BIBLIOTECA EXISTENT	Biblioteca Central

No s'esmenta cap acció a les biblioteques de Singuerlín-Salvador Cabré i Can Peixauet al considerar-se que disposen d'uns recursos adequats per a desenvolupar una oferta de serveis adequada d'acord a les seves funcions i àrea d'influència. Cal contemplar que la Biblioteca Singuerlín-Salvador Cabré ha estat recentment inaugurada i que la Biblioteca Can Peixauet, amb la construcció de la biblioteca de Fondo, reduirà l'àrea d'influència que cobreix actualment.

Creació de la Biblioteca del Fondo

Es proposa la construcció d'una biblioteca de proximitat per al barri de Fondo, donant també servei a part dels barris de Can Mariner i Llatí. La nova biblioteca oferirà servei a una àrea d'influència aproximada de 29.300 habitants. La construcció d'aquest nou equipament ja està prevista, així que només es fa necessari el desenvolupament del projecte.

Cal considerar que el barri de Fondo, únic del Districte VI, suma 18.332 habitants, sent el més poblat de Santa Coloma de Gramenet, i actualment sense cobertura directa de servei per part de cap biblioteca de la ciutat. L'àrea de cobertura de la futura biblioteca anirà més enllà de la població del propi districte i es preveu que doni cobertura a una població total d'uns 30.000 habitants.

La biblioteca, que compartirà edifici amb el mercat municipal del Fondo, haurà d'ésser un espai atractiu, acollidor i flexible, que respongui a les necessitats canviants d'un públic heterogeni. Haurà de reflectir la nova concepció de la biblioteca com a referent cultural del territori i, tot i que haurà de respondre a uns estàndards comuns de lectura pública haurà d'adaptar-se a les peculiaritats i necessitats del municipi. Haurà de dotar-ne dels mitjans que permetin accedir al coneixement, i respondre a criteris d'accessibilitat i integració social.

Els recursos per a cobrir adequadament la població actual i futura de l'àrea d'influència es van estudiar durant el procés de programació del futur equipament portat a terme l'any 2006. Aquestes són les següents:

BIBLIOTECA DEL FONDO

Superfície útil	1.950 m²
Fons total final (lliure accés)	32.500 documents
Ordinadors d'ús públic	26
Hores de servei	40 hores setmanals
Recursos humans	1 director bibliotecari 1 bibliotecari 5 tècnics auxiliars 1 ajudant de serveis

Ampliació de la Biblioteca Central

Es proposa l'ampliació de la Biblioteca Central, ja que actualment no compleix els requeriments necessaris per donar servei a tota la població de Santa Coloma de Gramenet.

L'edifici de la biblioteca disposa d'una planta soterrani de 820 m² útils que en aquests moments exerceix principalment de magatzem municipal. La seva remodelació i habilitació com espai de la biblioteca permetria ampliar els espais bibliotecaris actuals. Aquesta ampliació permetrà crear un espai polivalent per al desenvolupament d'activitats de dinamització i promoció de la lectura i un espai multimèdia per a facilitar l'accés i formació de la ciutadania a les noves tecnologies. L'acció haurà d'anar també acompanyada d'un estudi de la distribució actual dels espais i punts d'atenció al públic per tal que aquests s'adaptin al nou context des d'un punt de vista funcional i de servei.

Aquesta ampliació suposarà també un l'increment de la plantilla amb un mínim de tres persones més (dos tècnics auxiliars de biblioteca i un ajudant de serveis) que hauria de permetre també ampliar l'horari de servei de la biblioteca.

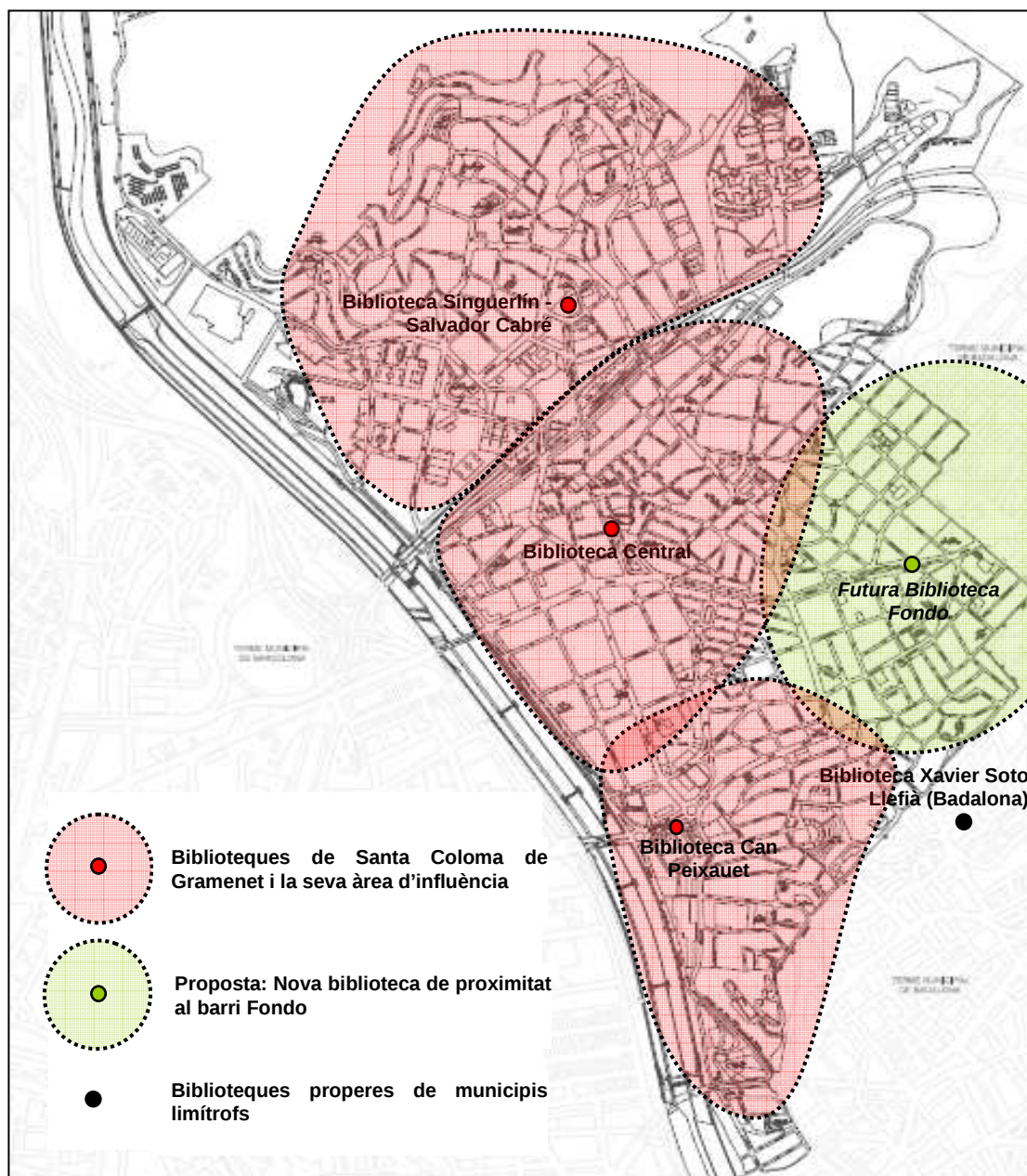
Tot i que amb l'ampliació no s'arribi a la superfície que estableixen els Estàndards de Biblioteca Pública, es considera que amb l'execució d'aquesta la ciutat disposarà d'una biblioteca central adequada a les necessitats dels seus ciutadans i sobretot tenint present que, en el seu conjunt, les biblioteques de Santa Coloma superaran el que estableixen els estàndards (la Biblioteca Singuerlín–Salvador Cabré i la futura Biblioteca del Fondo superen entre totes dues en uns 900 m² les superfícies recomanades per aquests).

8.2. Les futures àrees de cobertura directa de les biblioteques

Amb les accions proposades, la xarxa territorial de les Biblioteques de Santa Coloma de Gramenet quedarà configurada per un total de quatre biblioteques que cobriran de forma directa, segons els criteris exposats, gairebé la totalitat del territori del municipi.

A partir de les actuacions proposades, la configuració de la xarxa territorial de les Biblioteques de Santa Coloma de Gramenet amb les conseqüents àrees d'influència quedarà desenvolupada de la forma que es presenta en la pàgina següent.

Biblioteques de Santa Coloma de Gramenet i la seva àrea d'influència

8.3. Temporalització de les actuacions

Les actuacions derivades de la proposta d'actuació en infraestructures s'inauguraran durant el proper mandat municipal (2011–2014). Cal considerar que ja s'està treballant en la creació de la Biblioteca del Fondo i que ja s'han realitzat estudis previs per a l'ampliació de la Biblioteca Central.

En aquest sentit, si les obres de la biblioteca del Fondo es desenvolupen en els terminis previstos, la posada en funcionament del futur equipament es preveu per a mitjans proper mandat municipal (1r semestre del 2013). L'ampliació de la Biblioteca Central, considerant que les obres a realitzar permeten una més ràpida execució, podria inaugurar-se abans, a finals de l'any 2012.

4t trimestre del 2012	Inauguració de l'ampliació de la Biblioteca Central
1r semestre del 2013	Inauguració de la nova biblioteca del Fondo

Les actuacions previstes comporten, a part de les accions infraestructurals contemplades en el pla d'inversió de la valoració econòmica, la contractació dels recursos humans prèvia a la inauguració –aquests es valoren econòmicament en les despeses anuals de funcionament i manteniment. A continuació es presenta la temporalització de la incorporació dels recursos humans d'acord a la calendarització establerta per a l'ampliació de la Biblioteca Central i la creació de la Biblioteca del Fondo.

Any	Biblioteca	Nombre de persones i categoria laboral	Total acumulat
Situació actual 2010	Biblioteca Central	1 director biblioteca central 3 bibliotecaris 7 tècnics auxiliars 1 ajudant de serveis	1 coordinador de xarxa 1 director biblioteca central 2 directors biblioteca proximitat 5 bibliotecaris 19 tècnics auxiliars 3 ajudants de serveis
	Biblioteca Can Peixauet	1 director biblioteca proximitat 1 bibliotecari 6 tècnics auxiliars 1 ajudant de serveis	
	Biblioteca Singuerlín-Salvador Cabré	1 director biblioteca proximitat 1 bibliotecari 5 tècnics auxiliars 1 ajudant de serveis	
	Personal de xarxa	1 coordinador de biblioteques 1 tècnic auxiliar itinerant	

SANTA COLOMA DE GRAMENET
PLA MUNICIPAL DEL SERVEI BIBLIOTECARI 2011–2015

Any	Actuació	Increment del nombre de persones i categoria laboral	Total acumulat
2012	Ampliació de la Biblioteca Central ¹⁷	2 tècnics auxiliars 1 ajudant de serveis	1 coordinador de biblioteques 1 director biblioteca central 3 directores biblioteca proximitat 5 bibliotecaris
	Creació de la Biblioteca del Fondo ¹⁸	1 director biblioteca proximitat	21 tècnics auxiliars 4 ajudants de serveis
2013	Creació de la Biblioteca del Fondo	1 bibliotecari 5 tècnics auxiliars 1 ajudant de serveis	1 coordinador de biblioteques 1 director biblioteca central 3 directores biblioteca proximitat 6 bibliotecaris 26 tècnics auxiliars 5 ajudants de serveis

L'any 2013, un cop portades a terme les accions derivades de la proposta d'actuació en infraestructures, la Biblioteca Municipal de Santa Coloma disposarà d'una plantilla formada per 42 persones (actualment la formen 31 persones). A aquest personal caldrà afegir les persones que es considerin necessàries per a formar el Departament de Biblioteques i el personal de xarxa.

¹⁷ Les noves persones s'hauran de contractar com a mínim uns dos mesos abans de la inauguració de l'ampliació.

¹⁸ El director/a caldrà contractar-lo com a mínim sis mesos abans de la inauguració de la biblioteca. La resta del personal tres mesos abans.

9. Valoració econòmica

Les dades que es donen a continuació són orientatives i indiquen la previsió dels costos d'inversió i de manteniment anual de la biblioteca. Els preus de referència a partir dels quals s'han realitzat els càlculs són del 2009.

9.1. Pla d'inversió

Ampliació de la Biblioteca Central

En tractar-se d'un equipament existent caldrà portar a terme un estudi de viabilitat per a concretar les despeses derivades de l'obra per l'habilitació de la planta soterrani com a espai d'ús públic. A continuació s'ofereix un primer càlcul orientatiu al respecte que s'ha de validar mitjançant l'esmentat estudi de viabilitat.

Les despeses d'inversió inicial aniran a càrrec de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, que es pot acollir a les convocatòries d'ajuts de les Administracions, en aquest àmbit.

Concepte	Quantitat
Obra civil (900€/m ² útil)	738.000 €
Mobiliari (280€/m ² útil)	229.600 €
Equipament audiovisual i antifurts	42.500 €
Equipament informàtic (aula de formació)	40.500 €
Despesa total	1.050.600€

Creació de la Biblioteca del Fondo

En el programa funcional de la biblioteca (2006) s'aportava una primera valoració econòmica en la que es quantificava en 3.700.000€ les despeses d'inversió inicial. Aquesta valoració queda actualitzada pel pressupost d'execució per al contracte d'obra del projecte executiu del projecte. Al valor total previst en l'adjudicació de l'obra cal afegir el cost del mobiliari, de l'equipament audiovisual i antifurts, l'equipament informàtic i el fons documental de la col·lecció inicial.

Les despeses d'inversió inicial van a càrrec aniran a càrrec de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, que compta amb un ajut de 1.500.000€ del Pla de concertació Xarxa Barcelona Municipis de Qualitat. La Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona aportarà, a més, la col·lecció inicial.

9.2. Despeses anuals de funcionament i manteniment

L'any **2009** les despeses de funcionament i manteniment anual van ser de **1.233.500€** repartits principalment entre l'Ajuntament de Santa Coloma i la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona. Cal considerar que durant aquell any la Biblioteca Singuerlín estava tancada degut al seu procés de trasllat i que per tant aquesta quantitat fa referència únicament a les despeses derivades de la Biblioteca Central i la Biblioteca Can Peixauet.

Si considerem, en una primera aproximació que el cost de funcionament i manteniment anual de la Biblioteca de Singuerlín – Salvador Cabré rondarà els 500.000€, cal preveure que el cost de la xarxa d'equipaments serà d'uns **1.750.000€ anuals l'any 2011** (primer any complet que estarà en servei aquesta darrera biblioteca). Aquestes despeses s'ampliaran fins als **2.450.000€ anuals l'any 2014** quan s'hagin inaugurat les actuacions previstes en matèria d'equipaments previstes en el Pla.

Any 2009	Biblioteca Central Biblioteca Can Peixauet	1.233.500€
Any 2011	Biblioteca Central Biblioteca Can Peixauet Biblioteca Singuerlín–Salvador Cabré (primer any complet de funcionament)	1.750.000€
Any 2014	Biblioteca Central (ampliada) Biblioteca Can Peixauet Biblioteca Singuerlín–Salvador Cabré Biblioteca del Fondo (primer any complet de funcionament)	2.450.000€

A continuació s'especifiquen les despeses de funcionament i manteniment anual de la nova biblioteca del Fondo i l'ampliació de la Biblioteca Central un cop estiguin inaugurades. Aquestes despeses aniran a càrrec de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet i la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, d'acord al que estableixi el conveni específic establert.

Biblioteca Central (un cop ampliada)

Durant l'any 2009 les despeses de funcionament i manteniment de la Biblioteca Central va ser de 762.150 €. Aquestes es veuran incrementades **un cop executat el projecte d'ampliació** a un cost aproximat de **923.900 € anuals** (el que suposa un increment de 161.750 respecte a l'actualitat)

A continuació se'n detallen els conceptes a tenir presents:

Concepte	Quantitat
Fons documental	85.200 €
Subscripcions	17.200 €
Manteniment equipament i consums ¹⁹	152.900 €
Manteniment informàtic	33.200 €
Promoció de la lectura i els serveis	29.500 €
Personal ²⁰	550.000 €
Altres ²¹	55.900 €
Despesa total	923.900 €

Biblioteca del Fondo (un cop inaugurada)

Per al funcionament i manteniment de la biblioteca del Fondo cal preveure una despesa anual aproximada de **503.300 €**.

A continuació se'n detallen els conceptes a tenir presents:

¹⁹ Valor de referència per al càlcul: 52€ / m² útil. Inclou manteniment de l'equipament, subministraments i consums.

²⁰ L'ampliació de la superfície de la biblioteca i el seu horari d'atenció al públic comporta el creixement de la plantilla actual en dos tècnics auxiliars de biblioteques i un ajudant de serveis.

²¹ Repercussió dels serveis centralitzats prestats per la Gerència de Serveis de Biblioteques.

Concepte	Quantitat
Fons documental	45.600 €
Subscripcions	12.100 €
Manteniment equipament i consums	101.400 €
Manteniment informàtic	23.400 €
Promoció de la lectura i els serveis	21.500 €
Personal	255.900 €
Altres	43.400 €
Despesa total	503.300 €

Altres elements a considerar

A més del cost que suposarà el funcionament i manteniment anual de la nova biblioteca del Fondo i de la Biblioteca Central un cop ampliada, caldrà preveure també un increment de les partides destinades a la compra de fons documental i la promoció de la lectura i dels serveis de les altres dues biblioteques. Aquestes partides s'incrementaran anualment durant els propers anys de forma paulatina seguint un pla de necessitats i viabilitat que els hauria de permetre arribar al nivell de les previstes per a la futura biblioteca del Fondo.

També caldrà preveure les despeses que suposaran el personal del nou Departament de Biblioteques i del personal de suport a la xarxa un cop s'incorpori així com les derivades de la creació i manteniment de la web de les Biblioteques de Santa Coloma.